

NOTY OBJAŚNIAJĄCE

Nota nr 1 Polityka rachunkowości Funduszu

1. Ujmowanie w księgach rachunkowych operacji dotyczących Funduszu.

- 1) Księgi rachunkowe Funduszu prowadzi się w języku polskim i w walucie polskiej. Księgi rachunkowe Funduszu obejmują zbiory zapisów księgowych, obrotów (sum zapisów) i sald, które tworzą:
 - dziennik,
 - księgę główną,
 - księgi pomocnicze,
 - zestawienia: obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych,
 - wykaz składników aktywów i pasywóworaz obejmują rejestr certyfikatów inwestycyjnych.
- 2) Operacje dotyczące Funduszu ujmuje się w księgach rachunkowych w okresie, którego dotyczą.
- 3) Nabyte składniki lokat ujmuje się w księgach rachunkowych Funduszu według ceny nabycia.
- 4) Cena nabycia obejmuje prowizję maklerską, a w przypadku nabycia akcji z wykorzystaniem praw poboru także koszt nabycia tych praw. Składniki lokat nabyte nieodpłatnie ujmuje się według ceny nabycia równej zero.
- 5) Cena nabycia papierów wartościowych nominowanych w walutach obcych wyrażana jest w walucie obcej oraz w walucie polskiej po przeliczeniu według średniego kursu NBP obowiązującego w dniu ujęcia operacji w księgach rachunkowych Funduszu.
- 6) Nabycie albo zbycie składników lokat ujmuje się w księgach rachunkowych w dacie zawarcia umowy, pod warunkiem posiadania przez Depozytariusza oraz Księgowość Funduszy kompletu prawidłowo sporządzonych dokumentów do godziny 9.30 w dniu sporządzania wyceny za dzień, w którym umowy zostały zawarte. Składniki lokat nabyte albo zbyte przez Fundusz w dniu wyceny po godzinie 23:00 (godzina wskazana przez Fundusz, o której określa się ostatnie dostępne kursy na rynkach aktywnych w dniu wyceny) oraz składniki, dla których do godz. 9.30 w dniu sporządzania wyceny za dzień poprzedni brak jest zlecenia lub potwierdzenia transakcji, uwzględnia się w najbliższej wycenie aktywów Funduszu i ustaleniu jego zobowiązań.
- 7) Jeżeli transakcja kupna/sprzedaży papieru wartościowego w wyniku braku potwierdzenia została ujęta w księgach rachunkowych w następnym dniu po dniu zawarcia transakcji wynikającym z pierwotnego dokumentu, to w przypadku transakcji walutowych ujmuje się je w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej, po przeliczeniu według średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na dzień ujęcia operacji w księgach rachunkowych Funduszu.
- 8) Waluty obce nabywane przez Fundusz w celu rozliczenia transakcji kupna zagranicznych papierów wartościowych, nie stanowiące lokat Funduszu, oraz waluty obce sprzedawane przez Fundusz, ujmuje się w dniu rozliczenia transakcji nabycia/sprzedaży waluty. Do dnia rozliczenia wycenie podlega forward walutowy, ujmowany jako niezrealizowany zysk/strata, wynikający z porównania kursu rozliczeniowego i średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski. Transakcje nabycia walut obcych ujmuje się w księgach rachunkowych według faktycznie poniesionego kosztu, a transakcje sprzedaży walut obcych ujmuje się według faktycznie uzyskanych środków. Wynik na transakcji zakupu i sprzedaży walut stanowi przychód lub koszt Funduszu.
- 9) Dla celów sporządzenia sprawozdania finansowego składniki lokat nabyte lub zbyte przez Fundusz do dnia bilansowego, dla których potwierdzenia transakcji dotarły do Funduszu po dniu bilansowym są ujmowane w aktywach Funduszu.
- 10) Zysk lub stratę ze zbycia lokat wylicza się metodą „FIFO”, tzn. pierwsze sprzedawane są instrumenty finansowe o najwyższej cenie nabycia. W przypadku instrumentów wycenianych w wysokości skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, jako pierwsze sprzedaje się instrumenty finansowe o najwyższej bieżącej wartości księgowej.
- 11) Należną dywidendę ujmuje się w księgach w dniu Ex-date, czyli w dniu w którym kurs instrumentu został skorygowany o wartość dywidendy.
- 12) Dniem wprowadzenia do ksiąg zmiany kapitału wpłaconego bądź kapitału wypłaconego jest dzień wydania lub wykupienia certyfikatów inwestycyjnych.
- 13) Koszty operacyjne Funduszu ujmowane są w księgach rachunkowych w wysokości przewidywanej. W przypadku limitowanych kosztów operacyjnych tworzy się rezerwę na przewidywane wydatki, a płatności z tytułu limitowanych kosztów zmniejszają utworzoną rezerwę. Preliminarz kosztów zawiera pozycje w wysokości uzasadnionej, ustalone na podstawie stawek okresowych odpowiednio do częstotliwości ustalania wartości aktywów netto w dniach wyceny.
- 14) Przychody odsetkowe od lokat bankowych nalicza się przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

2. Wycena składników lokat

- 1) Fundusz dokonuje wyceny Aktywów Funduszu oraz ustala Wartość Aktywów Netto Funduszu oraz Wartość Aktywów Netto Funduszu na Certyfikat Inwestycyjny w każdym Dniu Wyceny oraz na dzień sporządzenia sprawozdania finansowego.

- 2) Wartość aktywów netto Funduszu jest równa wartości wszystkich aktywów Funduszu pomniejszonych o wartość zobowiązań Funduszu w dniu wyceny.
- 3) Wartość aktywów netto Funduszu na certyfikat inwestycyjny jest równa wartości aktywów netto Funduszu, w dniu wyceny, podzielonej przez całkowitą liczbę certyfikatów inwestycyjnych ustaloną na podstawie rejestru certyfikatów inwestycyjnych Funduszu w dniu wyceny.
- 4) Aktywa Funduszu wycenia się, a zobowiązania Funduszu ustala się według wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej w rozumieniu art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w dniu wyceny, z zastrzeżeniem zasad wyceny:
 - dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku,
 - papierów wartościowych nabytych przy zobowiązaniu się drugiej strony do odkupu,
 - zobowiązań z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się Funduszu do odkupu,
 - listów zastawnych, weksli.

3. Wycena papierów wartościowych i praw majątkowych notowanych na krajowych rynkach

- 1) Wartość godziwą składników lokat notowanych na aktywnym rynku wycenia się w następujący sposób:
 - a) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku – w oparciu o:
 - ostatni dostępny w momencie dokonywania wyceny kurs ustalony na aktywnym rynku w dniu wyceny, z zastrzeżeniem, że gdy wycena aktywów Funduszu dokonywana jest po ustaleniu w dniu wyceny kursu zamknięcia, za ostatni dostępny kurs przyjmuje się ten kurs,
 - w przypadku braku kursu zamknięcia – inną ustaloną przez rynek wartość stanowiącą jego odpowiednik, w szczególności cenę średnią transakcji ważoną wolumenem obrotu.
 - b) jeżeli dzień wyceny jest równocześnie zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku, przy czym w dniu wyceny nie zawarto żadnej transakcji na danym składniku aktywów albo wolumen obrotów na danym składniku aktywów jest znacząco niski, według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu ustalonego na aktywnym rynku, skorygowanego w sposób umożliwiający uzyskania wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej określonej w pkt. 4.
 - c) jeżeli dzień wyceny nie jest zwykłym dniem dokonywania transakcji na aktywnym rynku – według ostatniego dostępnego w momencie dokonywania wyceny kursu zamknięcia ustalonego na aktywnym rynku, a w przypadku braku kursu zamknięcia – innej, ustalonej przez rynek wartości stanowiącej jego odpowiednik, skorygowanego w sposób umożliwiający uzyskanie wiarygodnie oszacowanej wartości godziwej, zgodnie z zasadami, o których mowa w pkt. 4.

Jeżeli w momencie przeprowadzania wyceny aktywów Funduszu brak jest możliwości pozyskania informacji o kursach z godziny 23:00, wskazanej w statucie Funduszu, wartość godziwą składników lokat notowanych na aktywnym rynku wycenia się w oparciu o ostatnie dostępne kursy z dnia wyceny.
- 2) Uznanie danego rynku za aktywny następuje po łącznym spełnieniu przez ten rynek w odniesieniu do określonego składnika aktywów Funduszu następujących kryteriów:
 - instrumenty będące przedmiotem obrotu na tym rynku są jednorodne,
 - zazwyczaj w każdym czasie występują zainteresowani nabywcy i sprzedawcy,
 - ceny są podawane do publicznej wiadomości.
- 3) Fundusz w celu pełnego ujęcia transakcji z dnia wyceny określa w dniu dokonywania wyceny ostatnie dostępne kursy, o których mowa w pkt 1, o godzinie 23.00 czasu polskiego.
- 4) Za wiarygodnie oszacowaną wartość godziwą uznaje się wartość wyznaczoną według następującej kolejności, na podstawie:
 - a) nietransakcyjnego kursu fixingowego z dnia wyceny ustalonego na BondSpot S.A.,
 - b) średniej w dniu wyceny z pochodzących z rynku aktywnego najlepszych ofert kupna i sprzedaży, z tym że uwzględnianie wyłącznie ceny w ofertach sprzedaży bądź w ofertach kupna jest niedopuszczalne. Wyliczonej w ten sposób średniej nie zaokrągla się,
 - c) wartości składnika lokat oszacowanej przez wyspecjalizowaną, niezależną jednostkę świadczącą tego rodzaju usługi, o ile możliwe jest rzetelne oszacowanie przez tę jednostkę przepływów pieniężnych związanych z tym składnikiem. Jednostką taką może być np. Bloomberg,
 - d) publicznie ogłoszonej na aktywnym rynku ceny nieróżniącego się istotnie papieru wartościowego o podobnej konstrukcji prawnej i celu ekonomicznym,
 - e) właściwego modelu wyceny składnika lokat, o ile wprowadzone do tego modelu dane wejściowe pochodzą z aktywnego rynku lub innych powszechnie uznanych metod estymacji.
- 5) W przypadku papierów wartościowych notowanych na więcej niż jednym aktywnym rynku, za kryterium wyboru rynku głównego, w oparciu o który ustalana jest wartość danego składnika lokat Funduszu, przyjmuje się w pierwszej kolejności możliwość dokonania przez Fundusz transakcji na danym rynku a jako równoprawne kryteria dodatkowe przyjmuje się wolumen obrotu na danym papierze wartościowym lub liczbę zawartych transakcji na danym papierze wartościowym. Wyboru rynku głównego, uzasadnionego polityką inwestycyjną Funduszu, dokonuje się na koniec każdego kolejnego miesiąca kalendarzowego.
- 6) Papiery wartościowe, w przypadku których nie ma możliwości stałego określenia ich wartości rynkowej według metod określonych w pkt. 1-5, wycenia się według:

- a) w przypadku dłużnych papierów wartościowych oraz weksli i listów zastawnych – skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, przy czym skutek wyceny zalicza się odpowiednio do przychodów odsetkowych albo kosztów odsetkowych Funduszu proporcjonalnie do częstotliwości ustalania wartości aktywów netto w dniach wyceny.
- b) w przypadku papierów wartościowych innych niż w pkt. 6a – wartości godziwej określonej w pkt. 4. W przypadku przeszacowania papieru wartościowego dotychczas wycenianego w wartości godziwej do wysokości skorygowanej ceny nabycia – dotychczasowa wartość papieru wartościowego wynikająca z ksiąg rachunkowych stanowi, na dzień przeszacowania, nowo ustaloną skorygowaną cenę nabycia.
- 7) Wycena papierów wartościowych przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej opiera się na przyszłych przepływach pieniężnych oczekiwanych w okresie do terminu zapadalności lub wymagalności, a w przypadku składników o zmiennej stopie procentowej – do najbliższego terminu oszacowania przez rynek poziomu odniesienia, stanowiącą wewnętrzną stopę zwrotu składnika aktywów lub zobowiązania w danym okresie. Na każdy dzień wyceny Fundusz ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika lokat wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 8) W przypadku papierów wartościowych nabytych z udzielonym przez drugą stronę przyrzeczeniem odkupu wycenie podlega, począwszy od dnia zawarcia umowy kupna, różnica pomiędzy ceną odkupu a ceną nabycia papieru wartościowego. Wycena następuje metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. W przypadku zobowiązania z tytułu zbycia papierów wartościowych, przy zobowiązaniu się Funduszu do odkupu wycenie podlega, począwszy od dnia zawarcia umowy sprzedaży, różnica pomiędzy ceną odkupu a ceną sprzedaży. Wycena następuje metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.
- 9) Dłużne papiery wartościowe od dnia następującego bezpośrednio po dniu ostatniego notowania do dnia wykupu wyceniane są metodą skorygowanej ceny nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej, powstałej jako różnica pomiędzy ceną wykupu danego papieru wartościowego a ceną, po jakiej Fundusz wycenił papier wartościowy w ostatnim dniu notowania.
- 10) W przypadku inwestycji przez Fundusz w certyfikaty inwestycyjne/jednostki (tytuły) uczestnictwa innego funduszu wyceniane są one według ostatniej ogłoszonej przez fundusz bazowy wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny/jednostkę (tytuł) uczestnictwa.
- 11) Instrumenty pochodne notowane na aktywnym rynku Fundusz wycenia według zasad określonych w ust. 1. Instrumenty pochodne zawarte poza aktywnym rynkiem wycenia się według wartości godziwej, o której mowa w ust. 4.

4. Wycena papierów wartościowych notowanych na zagranicznych rynkach

Składniki lokat notowane na zagranicznych rynkach:

- a) wycenia się w sposób określony w pkt. 1-4 „Wycena papierów wartościowych i praw majątkowych notowanych na krajowych rynkach”, przy czym w zakresie kryterium wyboru rynku głównego stosuje się odpowiednio postanowienia pkt. 5,
- b) zagraniczne składniki lokat wycenia się w walucie kraju notowania lub – w przypadku papierów nienotowanych na aktywnym rynku – w walucie, w której składnik lokat jest denominowany i wykazuje się w walucie polskiej po przeliczeniu według ostatniego dostępnego średniego kursu wyliczonego dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określane są ostatnie dostępne kursy,
- c) jeżeli zagraniczne składniki lokat są notowane lub denominowane w walutach, dla których Narodowy Bank Polski nie ustala kursu, ich wartość jest określana w relacji do ostatniego dostępnego średniego kursu euro wyliczonego przez Narodowy Bank Polski na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określane są ostatnie dostępne kursy,
- d) środki pieniężne oraz należności i zobowiązania niedenominowane w złotych wycenia się lub ustala w walucie, w której są wyrażone, a także w walucie polskiej po przeliczeniu według średniego kursu NBP dostępnego na moment wskazany w statucie Funduszu, w którym określane są ostatnie dostępne kursy.

5. Stosowane w okresie sprawozdawczym zasady rachunkowości

Sprawozdanie zostało sporządzone według następujących zasad:

1. Sprawozdanie Funduszu sporządzone jest w języku polskim i w walucie polskiej, zgodnie z przepisami ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku oraz z formatem określonym przez Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2007 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości funduszy inwestycyjnych.
2. Kwoty zamieszczone w sprawozdaniu wykazane są w tysiącach złotych, za wyjątkiem liczby certyfikatów inwestycyjnych podanych w sztukach i wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny oraz wyniku z operacji na certyfikat inwestycyjny, które podane są w złotych,
3. Sprawozdanie zawiera wynik z operacji Funduszu obejmujący:
 - a. Przychody z lokat netto,
 - b. Zrealizowany zysk (stratę) ze zbycia lokat,

- c. Niezrealizowany zysk (stratę) z wyceny lokat,
4. Sprawozdanie przygotowane jest zgodnie z zasadami rachunkowości określonymi w polityce rachunkowości Funduszu oraz według metod wyceny obowiązujących na dzień bilansowy.

Sprawozdanie obejmuje:

1. Wstęp,
2. Zestawienie lokat,
3. Bilans,
4. Rachunek wyniku z operacji,
5. Zestawienie zmian w aktywach netto,
6. Noty objaśniające,
7. Informację dodatkową.

6. Wartości szacunkowe

Sporządzanie sprawozdania finansowego wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji i przyjęcia założeń wpływających na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane wartości aktywów i pasywów oraz kwoty przychodów i kosztów. Szacunki dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne, dane możliwe do zaobserwowania na rynku oraz szereg innych czynników uważanych za właściwe w danych okolicznościach. Stanowią one podstawę do oszacowania wartości poszczególnych składników lokat, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie ceny pochodzącej z aktywnego rynku.

Szacunki i założenia stanowiące ich podstawę podlegają okresowym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Na każdy dzień wyceny kierownictwo ocenia, czy zaistniały obiektywne dowody utraty wartości składnika lokat wycenianego w skorygowanej cenie nabycia, oszacowanej przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej. W przypadku ich zaistnienia dokonuje się odpisu aktualizującego w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową, a oszacowaną wartością bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych oczekiwanych w okresie do zapadalności lub wymagalności, wynikających z danego składnika lokat.

Wyznaczenie obiektywnych dowodów utraty wartości składnika lokat oraz wyliczenie bieżącej wartości oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych wymaga dokonania przez kierownictwo szacunków opartych na określeniu różnych możliwych scenariuszy związanych z oczekiwanymi przyszłymi przepływami pieniężnymi, jak również ocenie prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Metodologia i założenia wykorzystywane przy ustalaniu poziomu utraty wartości są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby.

Szacunki dokonane na dzień bilansowy uwzględniają parametry z tego dnia i poziom ryzyka na ten dzień. Biorąc pod uwagę zmienność otoczenia gospodarczego istnieje niepewność w zakresie dokonanych szacunków.

Na dzień 30 września 2018 roku 2,72% aktywów Funduszu zostało wycenionych w sposób inny niż w oparciu o kurs ustalony na aktywnym rynku (na dzień 30 czerwca 2018 roku odpowiednio 7,91% aktywów). Zdaniem kierownictwa wartości bilansowe wszystkich istotnych składników aktywów na dzień 30 września 2018 roku są możliwe do odzyskania.

7. Opis wprowadzonych zmian stosowanych zasad rachunkowości

W okresie sprawozdawczym nie wprowadzono zmian w zakresie zasad rachunkowości.

Wprowadzone zmiany sposobu prezentacji

W sprawozdaniu finansowym za bieżący okres sprawozdawczy w Rachunku przepływów pieniężnych zmieniono sposób prezentacji depozytów będących składnikami lokat. Dotychczas były one prezentowane w pozycjach *E. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu sprawozdawczego* oraz *F. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu sprawozdawczego (E+/-D)*. Obecnie wykazuje się je w pozycjach *A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej (I-II), I. Wpływy, Z tytułu zbycia składników lokat* oraz *II. Wydatki, Z tytułu nabycia składników lokat*.

Zmiana prezentacji danych została wprowadzona zgodnie z poniższym schematem:

RACHUNEK PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	01-07-2017 - 30-09-2017 przed zmianą	01-01-2017 - 30-09-2017 przed zmianą	01-07-2017 - 30-09-2017 po zmianie	01-01-2017 - 30-09-2017 po zmianie
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej (I-II)	12 370	19 666	11 044	18 705
I. Wpływy	19 720	43 785	20 159	44 589
Z tytułu zbycia składników lokat	19 455	43 315	19 894	44 119
II. Wydatki	7 350	24 119	9 115	25 884
Z tytułu nabycia składników lokat	6 628	21 978	8 393	23 743
D. Zmiana stanu środków pieniężnych netto (A+/-B+/-C)	1 316	960	-10	-1
E. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu sprawozdawczego	453	809	14	5
F. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu sprawozdawczego (E+/-D)	1 769	1 769	4	4

Zmieniony został także sposób prezentacji pozycji 3. *Procentowa zmiana wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny w okresie sprawozdawczym* w Zestawieniu zmian w aktywach netto. Dotychczas zmiana prezentowana była w odniesieniu rocznym. Obecnie wykazuje się ją w stosunku do okresu, jakiego dotyczy sprawozdanie.

Zmiana prezentacji danych została wprowadzona zgodnie z poniższym schematem:

ZESTAWIENIE ZMIAN W AKTYWACH NETTO	01-01-2017 - 30-09-2017 przed zmianą	01-01-2017 - 30-09-2017 po zmianie
III. Zmiana wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny	21,70	5,47
3. Procentowa zmiana wartości aktywów netto na certyfikat inwestycyjny w okresie sprawozdawczym	21,70	5,47